معلومات عمومی:

باتوجه به تنوع گسترده ورایتی های میوه جات در سرتاسر افغانستان ، به منظور شناسایی ، جمع آوری وحفظ جرم پلازم میوه جات کشور و همچنین استفاده دربرنامه های نسلگیری و اصلاحی برنامه انکشاف باغداری در سال 2006 به کمک مالی اتحادیه اروپا آغاز گردید.

برنامه انکشاف باغداری ریاست تحقیقات توافقی وتطبیقی در سال 2006-2008 سروی عمومی بخاطر شناسایی و جمع آوری تمام انواع میوه جات که از نگاه مارکیت و بازار بهترین کیفیت را داشته در سراسر افغانستان شروع نموده و برای نگهداشت این انواع بومی کلکسیون های ملی میوه جات را در شش مرکز تحقیقات زراعتی (کابل، هرات، جلال آباد، کندز، مزارشریف و کندهار) در سال 2009 تاسیس نمود. در نتیجه سروی مذکور 933 اکسیژن از انواع مختلف در کلکسیون های ملی جمع آوری گردید. در کلکسیون های میوه جات 15% انواع وارداتی نیز شامل می باشد. درکلکسیون های ملی میوه جات به اساس استندرد UPOV بیش از 50 صفت از مراحل مختلف رشد ونموی درخت شامل مرحله گلدهی، بعداز گلدهی، زمان رسیدن میوه ومرحله خواب درختان مورد مطالعه قرار می گیرد.

مطالعه القاح انواع بادام

هدف از آزمایش دریافت خواص القاحی انواع مختلف بادام موجود در کلیکسیونهای ملی بادام می میباشد.

آزمایشات القاح خودی وغیر خودی بالای اضافه از پنجاه کلون بادام از سال (2008-2013) انجام شد که درنتیجه به تعداد 32 گرده افشان (Pollinizer) برای ورایتی های دیگر شناسایی و معرفی گردید. قابل یاد آوری است که هریک از این 32 گرده دهنده قادر به گرده افشانی2-11 ورایتی دیگر میباشد. طور مثال ورایتی ستاربایی بخملی 159 قادر است 9 ورایتی دیگربادام مانند خیرالدینی 161، ستاربایی دوم 1002، ستاربایی گلدار2006، ستاربایی صوفی 145 و دیگر ورایتی ها را القاح نماید. البته فیصدی القاحی برای هرنوع متفاوت است و به سه کتگوری تقسیم میگردد.

⇐ 10-20% القاح شامل کتگوری القاح ضعیف است

⇐ 20-30% القاح شامل کتگوری القاحی مناسب است

⇐ 30% و یا بالاتر ازآن شامل کتگوری خوب میشود

سفارشات

- هیچ ورایتی بومی بادام افغانستان القاح خودی ندارد، بنابراین باید حداقل 2-3 و یا تعداد بیشتر ورایتی ها را باهم در باغ غرس نمود.
- قابل یادآوری است که این اولین باریست که ورایتی های سازگار بادام که ازنگاه گرده افشانی باهم مطابقت کامل داشته شناسایی گردیده و به دسترس باغداران قرار میگیرد. باغداران باید تمام جوانب ورایتی های مورد نظر مانند (همزمان باز شدن گلهای دو یا چند ورایتی، سازگاری القاحی ورایتی های مختلف بادام، ضرورت ورایتی به هوای سرد و دیگر موارد) را که میخواهند دریک منطقه باغ احداث نمایند در نظر داشته باشند. درغیر آنصورت میوه بالای درخت بصورت کافی تشکیل نمیگردد و حتی دربعضی حالات قطعآ میوه تشکیل نمی شود، ویا اینکه بعد از تشکیل میوه، میوه ها درظرف 2-3 هفته میریزند.
- زمانیکه 10% گل ها باز میگردد باید به ازای هرجریب باغ بادام دوصندوق زنبور عسل برای گرده افشانی بهتر در نظر داشته باشند.

1- پروگرام نسلگیری بادام (ورایتی های جدید)

هدف اساسی پروگرام نسلگیری بادام عبارت از بوجود آوردن ورایتی های دیرگل، که القاح خودی داشته و حاصل زیاد تولید نمایند است.

ازجمله 1200 نهال نوزاد بادام (Offspring/progeny) که در اثر نسلگیری بوجود آمده بود، بعد از ارزیابی درخت، گل و میوه تنها شش نهال نوزاد درسال 2012 و دونهال نوزاد درسال 2013 منحیث ورایتی های جدید بادام انتخاب گردیدند، بقیه نهال های نوزاد بنابر داشتن خواص مشابه یا نا مطلوب تر از والدین انتخاب نگردیده و دورانداخته شدند.

لیست ورایتی های جدید بادام که از طریق پروگرام نسلگیری به وجود آمده

کلون	ورایتی	خصوصیات میوه و درخت
601	قهرمان	مشابه به قهاربایی است، پوست کاغذی دارد، دارای میوه متوسط بوده و درخت بلند دارد
602	صلح	دارای شکل مشابه ورایتی های آمریکایی است ولی دارای پوست نیمه نازک است و خسته عالی دارد
603	افغان گولد	مشابه به قهاربایی است، دارای پوست نیمه نازک بوده و رنگ خسته سفید دارد
604	صمدی	بسیار پوست نازک دارد و رنگ پوست آن قهوه ای مایل به خرمایی است
605	خیرگل	مشابه به انواع ستاربایی است ولی دارای رنگ مرغوب تر، و همچنان اندازه بزرگتر میباشد
606	شیربل	رنگ خسته مشابه قهاربایی است دارای پوست بسیار نازک ورنگ سفید است
607	قمبری سفید	مشابه قمبری است، سختی وست مانند قمبری بوده و پوست بسیار سفید دارد
608	احمدشاهی	دارای رنگ مشابه به ستاربایی میباشد ولی سایز خسته بزرگتر از ورایتی های موجود ستاربایی است

601	قهرمان

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری
ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی
ریاست تحقیقات تطبیقی و توافقی
دیپارتمنت تحقیقات میوه جات

پروگرام نسلگیری ورایتی های جدید بادام

آدرس: ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی، بادام باغ، کابل
ویب سایت: www.aria.gov.af
ایمل آدرس: aria@mail.gov.af
شماره تماس:0708810099

تهیه کننده: مراکز انکشاف باغداری
تصحیح کننده: کمیته نشرات آریا (قدرت الله صوفی زاده، فردوس برومند، محمد حنیف افضلی و سید طایف قاسمی)

Agriculture Research Institute of Afghanistan

602	صلح

604	صمدی

605	خیرگل

606	شیربیل

607	قمبری سفید

608	احمد شاهی